

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Мартинова В.В.

студентка,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІСТОРІЇ В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Україна у сучасних умовах поступово перетворюється на інформаційну державу, це призводить до значного збільшення переліку вимог щодо використання інформаційних та комп'ютерних технологій практично у всіх галузях діяльності людини, зокрема й в освіті. Широке впровадження у навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій і дистанційної форми навчання на сьогоднішньому етапі визначають інноваційний характер освітньої сфери. Пріоритетним завданням у цьому напрямку стає об'єднання можливостей інформаційно-комунікаційних технологій на організаційному, методичному та технологічному рівнях.

Актуальність заявленої проблеми також підтверджується листом МОН України № 1/9-493 від 24.06.2011 р., в якому зазначено, що «...Кожен учитель загальноосвітнього навчального закладу, незалежно від ступеня, типу, форми власності закладу та рівня своєї кваліфікації, повинен уміти орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного суспільства».

Аналіз досліджень останніх років свідчить, що різні аспекти застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі знайшли достатнє висвітлення в навчально-методичній літературі. Зокрема, вони стали предметом вивчення М. Бирки [1], С. Носацького [2], О. Полатайко [3], І. Сорич [4], А. Чувпіло, В. Ліпейко, Р. Чувпіло [5], В. Яременка [6] та ін. Однак, попри розмаїття навчально-методичної літератури питання оптимізації використання інформаційно-комунікаційних технологій при викладанні історичних курсів залишається недостатньо дослідженим. Метою статті є вивчення специфіки використання комп'ютерних технологій у навчанні історії в школі.

На сучасному етапі у навчально-виховній і науково-дослідній роботі комп'ютери знайшли широке застосування, адже це дає змогу поєднати графічне подання інформації, евристичну діяльність, врахування індивідуальних можливостей учнів. Комп'ютери створюють нову технічну основу для здійснення програмованого навчання, організації індивідуальних,

групових і фронтальних форм навчальної роботи на уроках та в позаурочний час, дають змогу здійснити ефективний контроль успішності школярів, створити умови для випереджального навчання тих, хто має здібності і нахил до історії. Використання комп'ютера при викладанні історичних курсів у школі викликає інтерес до предмету, спричиняє більшу концентрацію уваги учнів, а також емоційне ставлення до історичного матеріалу.

Застосування комп'ютера сприяє підвищенню загальної мотивації завдяки новим формам роботи і причетності до пріоритетного напрямку науково-технічного прогресу; активізації навчання завдяки використанню швидкозмінних форм подання інформації, змагання учнів з машиною та між собою, прагнення отримати вищий бал; індивідуалізації навчання; можливості оперативно отримувати необхідні дані в достатньому обсязі; об'єктивності перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок школярів [2].

Комп'ютерні педагогічні засоби характеризуються багатьма перевагами, зокрема, ефективним впливом на візуальне і слухове сприйняття, успішним передаванням інформації, що заохочує учнів до більшої активності, заощаджує навчальний час і уможливорює краще розуміння і засвоєння теми.

Завдяки застосуванню комп'ютера у навчанні історії виникають ширші можливості при викладенні нового матеріалу, які дозволяють підвищити ефективність навчального процесу. Насамперед, це матеріали, що ілюструють різноманітні матеріальні пам'ятки; тексти історичних джерел; схеми, діаграми, графіки; таблиці, ілюстрації, карти, плани битв тощо.

Комп'ютер також має велике значення у підготовці дидактичних матеріалів, котрі використовуватимуться для підбиття підсумків та контролю знань, набутих школярами: тестів, контрольних завдань, кросвордів тощо [4].

Використання сучасних інформаційних технологій при навчанні історії виконує наступні функції: 1) є джерелом історичних знань; 2) розвиває пізнавальні здібності, уяву, вміння аналізувати; 3) реконструює історичні події, життєві ситуації, що вимагають від учня ініціативності, пропозицій розв'язання і прийняття рішень; 4) надає цікаві форми контролю набутих знань (наприклад, ребуси, схеми, тести) [7, с. 376].

У роботі з комп'ютером особливу увагу слід звернути на легкість комунікації користувача з обладнанням. Завданням комп'ютера є раціоналізація методів викладання. Наприклад, використання у процесі навчання історії графічних програм надає уроку розмаїття можливостей через: креслення карт, планів битв, графіків; багаторазове використання тих самих засобів; уможливлення анімації; використання кольорів – кольорові фігури, написи, предмети, ілюстрації; тестування; легше запам'ятовування матеріалу.

Іншим видом використання комп'ютера з освітньою метою є ігрові програми, які дозволяють школяру виконувати роль дослідника, що становить суть проблемного викладання, подібно до того, як педагогічні ігри навчають приймати адекватні рішення [7, с. 377].

Одним із напрямів використання комп'ютерної техніки є створення освітнього Web-сайту. Це новий засіб навчання у вигляді взаємопов'язаних Web-сторінок (окремих документів у мережі Internet, котрий має свою адресу), включених до серверу освітньої установи. Унікальність кожного Web-сайту забезпечується їх універсальністю при вирішенні багатьох освітніх завдань: подання різноманітної корисної інформації для учнів та вчителів, можливостями поповнення власних бібліотек тощо. Основними характеристиками конструювання освітнього Web-сайту є його адресність, інтерактивність і продуктивність щодо майбутніх відвідувачів, тобто учасників навчального процесу. Як інтерактивні форми комунікації при цьому можуть використовуватися Web-форуми, телеконференції. Поширеними є Web-сторінки спеціалізованого призначення (освітні Web-квести, від англ. «question») створені за конкретною темою і поєднані гіперпосиланнями на сторінки інших сайтів в Internet. Такі сторінки оформлюються з відповідними завданнями, очікуваними результатами навчання школярів і контролюючими функціями [8, с. 56].

Значного застосування в навчальному процесі набули електронні підручники. Вони можуть бути доповненням до класичного підручника або стати альтернативою друкованому підручнику. За схемою викладу матеріалу виділяють кілька типів електронного підручника: текстовий, гіпертекстовий, довідковий, ігровий. Навчальний матеріал у них може мати вигляд статичний і динамічний, одноколіоровий і багатокольоровий, без звукової підтримки, зі звуковою підтримкою тощо [9, с. 23]. За характером взаємодії учня і комп'ютера виокремлюють підручники: інформаційні, «запитання-відповідь», інформаційно-контролюючі, зі зворотним інформаційним зв'язком, з проміжними рівнями контролю [9, с. 24].

Основна проблема використання електронних підручників полягає у складності читання великих текстів з монітора. З метою її подолання у підручниках використано два режими навчання: текстовий і звуковий. Останнім часом з'явилося інтерактивне відео, що поєднує в собі можливості комп'ютера та відеодиска, а також оптичні компакт-диски, на які записують не лише звукову інформацію, а й комп'ютерні навчальні програми, відеоінформацію, графічне зображення.

Отже, комплексне використання новітніх технологій і засобів навчання дає змогу інтенсифікувати процес засвоєння учнями безперервно зростаючих обсягів навчальної інформації; забезпечити якісне практичне застосування теоретичних знань; допомогти школярам самостійно здобувати нові знання на базі сучасних засобів телекомунікацій та доступу до світових банків знань; раціоналізувати працю вчителів.

Список використаних джерел:

1. Бирка М.Ф. Напрями використання інформаційно-комп'ютерних технологій при викладанні суспільних дисциплін у загальноосвітньому навчальному закладі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iprobuk.cv.ua/>.

2. Носацький С.Д. Удосконалення навчального процесу шляхом впровадження інформаційно-технічних технологій // Матеріали Інтернет-конференції «Удосконалення навчального процесу шляхом впровадження інформаційно-комунікаційних технологій», 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://obrazovanie.klasna.com/uk/site/internet-zakhodi.html>.

3. Полатайко О. Інформаційні технології в суспільно-гуманітарних науках // Матеріали VII Всеукраїнської наукової конференції «Інформаційні технології в професійній діяльності». – Рівне, 2013. – С. 85-86.

4. Сорич І.В. Використання інформаційних технологій на уроках історії // Матеріали Інтернет-конференції «Удосконалення навчального процесу шляхом впровадження інформаційно-комунікаційних технологій», 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://obrazovanie.klasna.com/uk/site/internet-zakhodi.html>.

5. Чувпило А.А. Использование компьютерных технологий для эффективного развития устной речи учащихся на уроках истории в школе // Методичний вісник історичного факультету. – 2011. – № 9. – С. 31-37.

6. Яременко В.О. Використання інформаційних технологій в процесі навчання історії учнів 10-11 класів. – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.teacherjournal.com.ua/shkola/>.

7. Історична освіта і сучасність. Як викладати історію школярам і студентам / За ред. Б. Кубіс. – Київ, 2004.

8. Черниш Л.І. Сучасні інформаційні технології як засіб модернізації вищої школи // Проблеми освіти: Науковий збірник / Кол. авт. – Київ, 2008. – Вип. 55.

9. Фоменко А. Деякі підходи до розробки і створення навчальних комп'ютерних програм (комп'ютерних посібників) з історії // Історія в школах України. – 2003. – № 1. – С. 21-25.

Федоренко Н.І.

*кандидат соціологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Сьогодні вищі навчальні заклади намагаються готувати всебічно розвинених фахівців. Водночас студенти бажають отримати вищу освіту, яка зможе дати не тільки базові знання, а й певні компетенції, які допоможуть їм швидше зорієнтуватися в їх роботі та краще проявити себе. Сучасна ситуація обумовлює оновлення фахової освіти. Все більше викладачів вищої школи відчують потребу у впровадженні таких методик та технологій, які б допомогли реалізації особистісного підходу до студента. Впровадження інноваційних технологій у викладанні фахових дисциплін дає змогу докорінно змінити ставлення до об'єкта навчання, перетворивши його на суб'єкт. Студент стає співавтором лекції, семінарського заняття тощо. Підхід до студента, який